

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok --- 4 koruny — hal. Na pol roka --- 2 " — " Na štvrt' roka --- 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
---	---	--

Predlohu o podelení okresov prijali Tiszoví janičári.

Rakovszkyho lekcia mungom.

Vo stredu 18. januára zle sa vodilo mungom. Pri pojednávaní predlohy o podelení volebných okresov, skutočný vnútorný tajný radca krajinský vyslanec Štefan *Rakovszky* náležite vyprášil celú mungovskú bandu. Ku obrane nešťastnej predlohy o podelení volebných okresov ujal sa slova novopečený mungovský vyslanec Elemér Simonsits a v jeho zaslepenosti opovážil sa opozíciu napomenúť, aby statočne žila. Na toto odpovedal mu Rakovszky: Keď pána vyslanca zaujíma čo je statočnosť, nech zaide k súdu v Alkotmány ulici, tam v archive najde čo je statočnosť a akú mienku majú tam o tom mužovi, ktorý bol vašim vodcom. (Hlučné schvalovanie a potlesk z ľavej.) Za tým Štefan Rakovszky dopodrobna vysvetlil nespravodlivé zostavenie celej predlohy o podelení okresov a medzi ným povedal:

— Tisza, ktorý utvoril vládu násilenstva, kým sa vydáva za fanatika zkúmania najútlejšieho života vtákov, aj pri tejto prílohe *slúži jedine cieľom tyranstva.*

Lóránd *Fráter*: Lukácsa s jeho krkami ako citara ani vrabec netrafi. (Smiech.)

Štefan *Rakovszky*: Každá volebná reforma zapríčiňuje veľké nepokoje. Tento parlament ale nemá žiadneho práva ku prevedeniu tejto reformy. (Tak je! z ľavej.) Čisté mravy chceme uviesť do nových volieb, čisté mravy chceme uviesť do parlamentu. (Schvalovanie z pravej

a ľavej strany.) Schvalujte nielen v teorii, lež aj v praxi, bo slovo len dotedy je volačo hodné, zakiaľ jeho pravdivosť dokazujú skutky (Tak je! z ľavej.)

Ctená snemovňa! O pánu ministerpredsedovi vieme, že on vždy nepriateľom bol statočného, spravodlivého, požiadavkam terajšej doby sodpovedného rozšírenia volebného práva, keď on teda smelosť má vystúpiť s takouto reformou, to je ešte viac ako hriech, bo je to doprosta politická chyba; politické chyby ale viacej sa pomstia, ako v akomkoľvek inom obore verejného života zpáchané prečiny. (Tak je! z ľavej.)

Tento zákon len čo ešte viacej rozhrvčí ľud po celej krajine.

Že je tomu tak, k dokázaniu toho uvedem príklady z volebných pohybov Anglicka.

Lord *Romley* v jeho denníku vyslovuje sa nasledovne: «Noví ministri *zakúpili* všetky okresy, ktoré len kúpiť mohli. Kde k tomu vzali peniaze, to ozaj neviem. Hovoria že kráľ, ktorému na srdci ležalo, aby nové ministerium úspešne previedlo jeho volby, zo svojej súkromnej kassy požičal k tomu potrebné peniaze.» *Nuž u nás sa to nestalo!* (Hlučný smiech z ľavej strany.) Za tým pokračuje nasledovne (číta): «*Hnusná vec je zakupovanie volebných okresov. Mnoho je pravda takých, čo zo špekulácie s peňazmi kupujú mandáty; oni z politiky prevádzajú kupectvo, kupujú volebné okresy, aby predali ich hlasy.*»

Eskín *May* zas píše o tom nasledovne (číta): «Bohatí kalandori, ktorí kúpili alebo podplácaním dostali ich mandáty, podporujú každú

vládu, aby obdržali vyznačenia, úrady alebo uznania dvorných kruhov. Vyslancovia, ktorí podpláčaním prišli ku mandátu, nevedeli tomu vzdorovať, aby i sami boli podplatení. Čo kúpili, ľahko sa odhodlali aj predať. Veľmi lichotily im odmeny za ich vybavené služby, boháčovi vymenovaní boli za veľmožov, barónov, dostali iné vyznačenia, vo veľkej vážnosti stáli u dvora, chudobnejší obdržali úrady, veľké penzie, peniaze. Žiadať si mohli všetko, čo im dať mohla vláda.»

Nuž priam takéto pomery panujú aj u nás a ja i z tejto príčiny neprijímam túto predlohu.

Zriedka kedy ušlo sa podobného oslavovania krajinskému vyslancovi, akého zo stránky opozície, po tejto reči účastný bol Štefan Rakovszky.

Zaslepení Tiszoví otroci však nedajú sa kapacitovať. Oni silou-mocou udržať sa chcú na vláde a pod strážou revolvermi a šablami ozbrojených drábov, vzdor ostrému protestu opozície prijali zákon o podelení volebných okresov.

Vo stredu 18. februára po zaklúčení pojednávania, v záležitosti mungovských škandálov v spojení s herňou na margaretskom ostrove stojácich vládu ostro interpelloval krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany

Georg Szmrecsányi.

— Táto špinavá záležitosť — povedal — natoľko pobúrila celú verejnú mienku (Pravda! Tak je!), natoľko kompromitovala dobré meno celej krajiny (Pravda! Tak je!), že odhalenie pravdy tejto záležitosti otázkou je celého Uhorska. (Pravda! Tak je! z ľavej a krajnej ľavej strany.)

Konštatovať musím, že tento sám v sebe bez páru škandál, ku všeobecnému uspokojeniu nemôže byť vybavený, keď na zodpovednosť ľahani budú len jednotliví ľudia, malí hriešnici (Výkriky z ľavej: Malí zbojníci!), panamisti ale a známi švindleri lietajú po slobode. (Pravda! Tak je! z ľavej.) Záležitosť táto v jej celosti v celom jej complexe, v celej jej súvislosti s politickými a nepolitickými osobnosťami postavená má byť pred neodvislý súd. (Schvaľovanie z ľavej strany.) Musíme sa presvedčiť, že kráľovský fiskalát, ako je to jeho povinnosťou,

prísne vyšetrowanie nariadi proti všetkým hriešnikom...

Štefan Rakovszky: Aj proti tým čo podplácali!

Georg Szmrecsányi: ...bez ohľadu na to, či je kto ctený priateľ alebo nie. (Hlučný potlesk z ľavej.)

Úfam sa aj, že sa nebude toho držať — čo bohužiaľ už praxou je v Uhorsku — že veľkým hriešnikom dajú zutekať, malých ale zatvárajú. Morvay a jeho druhovia so všetkým právom môžu povedať, že ich preto pokutujú za prijatie peňazí, *ponevadž ministerpredseda a štátny sekretár ministerpredsedníctva o poldruha milióna korún odrali spoločnosť.* (Tak je! Tak je! Hlučný potlesk z ľavej a krajnej ľavej. Hluk z pravej)

Štefan Veszprémy: Do áreštu so zbojníkmi!

Georg Szmrecsányi pokračovanie v jeho interpellácii odročil na ten čas, keď známé bude rozhodnutie kráľovského fiskusa v tejto špinavej záležitosti mungovskej.

Mungovci prijatím zákona o podelení volebných okresov medzi sebou kommassovať budú celú krajinu. Tento nový kúsok mungovskej hrúzovlády k čomu má povzbudzovať kresťanských, seba povedomých voličov? Predovšetkým k tomu, aby bezodkladne po všetkých stranách krajiny organizovali sa proti mungovcom.

Keď kresťanskí voličia ako pevne sriadené čaty postavia sa pod zástavu kresťanskej ľudovej strany, keď stále vyhýbať budú každému mungovi, keď zaviazu sa svätou prisakou, že pri voľbách neprijmu peniaze, žranice, pijatiky, furmanky a žiadneho druhu podplácania, musia dosiahnuť istého víťazstva a celá mungovská strana aj s Tiszom, zadusi sa v smradlavom bahne panamy.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kreštan». «Kreštan» už cez XXI. dvadsaťjedon rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kreštan číta a predpláca len «Kreštana».

Rozdiel medzi štátnymi a katolíckymi školami.

V najnovšom čase neni kat. školy, o ktorej administratívny stoličný výbor nebol by vypovedal, že nesodpovedá požiadavkam terajšej doby, že je úzka, nízka a malá, treba teda stavať alebo novú školu alebo aspoň starú sreparovať a pristaviť ku nej novú školskú miestnosť. Toto stavanie nových alebo aspoň prestavenie starých škôl ale spojené je s veľkými výdavkami. Všetky tie obce, ktoré na základe 25. §. 38. zák. čl. r. 1868. majú katolícke školy, to jest také, ktoré nie cirkevná, lež politická obec udržuje, majú právo svoje školy aj vtedy za katolícke považovať, keď im stoličný výbor nariadil, aby si novú a väčšiu školu vystavili, len to je potrebné, že keď v obecnom výbore pojednáva sa školská záležitosť, aby všetci katolíci hlasovali, že aj na budúce chcú mať nie obecnú, nie štátnu, lež katolícku školu.

Keď v niektorej obci pojednáva sa o rozšírení alebo o novovystavení katolíckej školy, na mnohých miestach notár občanov navádza, aby katolícku školu oddali štátu, bo že vtedy oslobodia sa od všetkej farchy, farár ale na tom stojí, aby občania aj v budúcnosti zadržali katolícky charakter školy, jestli im záleží na budúcnosti ich dietok. Občania v takomto páde obyčajne podobní sú tomu cestovateľovi, ktorý stojí na križnej ceste, nevie, či má ísť na ľavo alebo na pravo; mnohí občania tiež nevedia, zdaliž sa majú pridržať katolíckej školy a či ju odovzdať štátu. Občania, majte sa na pozore, aby ste sa vašeho prirodzeného a svätého práva ľahkomyselne nezriekli, bo jestli uveríte notárovi a vo vašej obci postavia štátnu školu, presvedčíte sa, že celá farcha vám padla na kľky, za tú novú školu vy musíte platiť staviteľovi, vy ju musíte reparať, assekurovať a pri tom v nej nebudete mať žiadneho práva.

Ktorá obec privolí ku štátnej škole, tá zriekne sa všetkého práva stranivá školy. Nemá právo voliť si učiteľa, bo ho vymenuje štát a taký štátom vymenovaný učiteľ môže byť žid, kalvín, neznaboh, nepriateľ katolíckej viery a občania nič nemôžu proti tomu urobiť. Notár mnohorozy aj to sľubuje, že keď katolíci svoju školu odovzdajú štátu, potom nebudú platiť ani

Ježiš uzdravuje slepého.

to čo dosavád k. p. pánu organistovi platili. To ale tiež neni pravda. Bo keď sa katolícka škola na štátnu premení, občania aj vtedy snášať musia všetky farchy. Učiteľ, ktorého na štátnu školu vymenuje ministerstvo výučby alebo dľa Tiszového zákona föispán, keď aj niekde v obci zastupuje organistu, mnoho razy v kostole na pohoršenie odbavuje pobožnosti. Nechuti mu

spievať v kostole, pri pohraboch, pri processiach, bo on je štátny učiteľ! Fárnici síce reptajú. Namrzení sú na to, lež proti natisnutému im organistovi nič urobiť nemôžu. Musia to trpieť, alebo na svoje útraty zaopatríť si osobitného nového organistu, čo by zas nová farcha bola pre občanov.

Štátny učiteľ nemusí ani náboženstvo vyučovať, čo veru mnoho razy potrebné by bolo tam, kde duchovný otec alebo onezdravie alebo je starý, schorľavý alebo pre veľkú dialku v tej štátnej škole náboženstvo riadne vyučovať nemožno. Naši notári nerozumných občanov aj s tým nahovárajú ku štátnej škole, že však aj v štátnej škole vyučovať musí sa náboženstvo, ba čo viac, že za vyučovanie náboženstva štát duchoonému otcovi ešte aj platí. Áno, to je pravda. Lež keby sme sa tých naháňačov opýtali, že v tých štátnych školách či náboženstvo aj v budúcnosti *vždy* a *vždy* sa vyučovať bude, vtedy musejí by soznať, že náboženstvo v štátnych školách len dotiaľ vyučovať budú, zakiaľ to s krátkym, z 2—3 paragrafov pozostávajúcim zákonom nezakáže vláda. A potom čo bude s vyučovaním náboženstva? A že na takýto pád už popredku myseľ nie je zbytočná vec, to dokazuje aj francúzska krajina, kde v školách pod prísnu pokutu zakázané je vysloviť este aj meno «Boha». A čo sa stalo v čistokatolíckej francúzskej krajine, to v našej uhorskej krajine ešte skôr sa stať môže, bo u nás náboženstvo katolíckej má ešte viac nepriateľov, jako kde inde.

Čo sa dobrému katolíckovi pri štátnych školách nijak líbiť nemôže, to je to, že za štátne školy telom dušou bojujú: liberáli, židia, slobodní murári, voľnomyselníci, socialdemokrati, nihilisti, anarchisti a všetci neznabohovia! Áno všetci títo verejní a tajní nepriateli viery katolíckej nežiadajú si iného, ako to, aby všetky ľudové školy čím skôr zoštátnené byly. Nuž a prečo to žiadajú? preto, bo keď to dosiahli, vtedy vytisnutie vyučovania náboženstva už im ľahko pôjde. Ani to nemôžeme schvalovať, že v štátnych školách po obciach slovenského obyvateľstva vo vyšších triedach náboženstvo nevyučujú v slovenskej reči; zdravého rozumu človek síce tešíť sa musí tomu, keď naše dietky sdokonália sa aj v maďarskej reči,

to ale už ide na ztratu náboženského citu, keď náboženstvo nevyučuje sa v materinskej reči.

Aj to je len zaslepovanie očí, keď vám notár povie, že veď aj katekizmus vyučuje sa v štátnych školách; jako by k tomu, aby malé dietky v nábožnom duchu vychované byly, dostatočné bolo len náboženstvo vyučovať. Čo to osoží, že v štátnej škole farár alebo kaplán cez týždeň jednu-dve hodiny vyučujú náboženstvo, neznaboh štátny učiteľ ale v ostatných učebných hodinách všemožne snaží sa všetko zhubiť, čo oni horko-ťažko do srdca detí vstúpili. Ja ani z ďaleka nemyslím na to, že každý štátny učiteľ je neznaboh a nepriateľ cirkvi. Ba znám ja aj opravde nábožných štátnych učiteľov. Bohužiaľ však počul som už aj o takých štátnych učiteľoch, ktorí posmech robili zo svätej Trojice a defom povedali: že jako je to možno, aby v jednom Bohu tri božské osoby byly a že tie tri božské osoby aby jedon Boh bol. Také pády napomínajú dobrých katolíckov, aby si právo katolíckej školy krčovite bránili, čo by im notár čokoľvek sluboval, bo keď sa dobrovolne zriekli ktatolíckej školy, zriekli sa ich najsvätejšieho práva a svoje dietky vystavili tomu nebezpečenstvu, že o poklad viery pozabavené budú. (Dokončenie nasleduje.)

Z Trenčianskej.

Naši mungovski predaci, najmä židia, od radosti drhnú si ruky, že tolki trenčianski katolícki kňazia prešli na stranu Tiszovskú a povedajú, že na budúce v Trenčianskej zvíťazia len vládni kandidáti a že vraj iná stránka ani sa len neopováži poslať ta kandidáta. Chvascú sa aj s tým tí naši mungovia, že aký šikovný korteš je föišpán Szalavszky, že len ukázal zlatý krížik a červený pás a kňazia na preteky hrnuli sa k nemu a sú jeho a sú aj Tiszoví.

A bohužiaľ stalo sa to skutočne tak, ako to mungovia a židovskí krčmári rozprávajú. Vychvalujú oni aj tie nové stĺpy a týchto nových kortešov mungovskej strany, ľud katolícky však pohoršil sa nad touto zradou. Zhnusili sa mu tí pánkovia, ktorí sa tej zrady dopustili a veru tak hovorí o nich, že by si to z tých pánkov ani jedon do kapsy neschoval. Ľud aj to vraví, že on veru nebude nasledovať

tých zradcov, bo že by to haňba a potupa bola. Lud sa nepredá, lež dočká, ako sa veci budú

Knieža Wied: Vilhelm I., kráľ Albánie.

Lud trenčanský v tom politickom zápase zadrži sa statočnejšie ako tí pánkovia, ktorých naši židáci tak hlučne oslavujú.

Spomenutí pánkovia s tým sa vymlúvajú, že vraj preto prešli na mungovskú stranu, bo že vraj ľudová strana rozširuje panslavizmus a tak oni ako verní synovia vlasti a tiež aj ako tuhí maďari, nemôžu napomáhať tú stránku, ktorá Slovákov popudzuje ku vlastizrade.

Ach, aká to hlúpa výmluva! Nevídali takých maďarov! Kde že vás krstili? V Debrecíne či v Kečkeméte? Medzi akým ľudom účinkujete? V akej reči hlásate slovo Božie? Nuž teda! Slovácki kňazia spatrujú panslavizmus v tom, keď slovenskí katolíci v stolici trenčianskej hlasujú na ľudového kandidáta. Či to neni blbstvo? A s týmto blbstvom sa chcú ospravedlniť tí zradcovia, ktorí taký mrzký príklad dali o politickej počestnosti. Im vraj zavadil panslavizmus kresťanskej ľudovej strany. S ich maďarským duchom sa vraj nesrovnáva vlastizrada ľudákov. Preto ostali mungovcami.

Kresťanská ľudová strana je teda strana panslávov. Ako je to predsa, že národnári s tým kortešovali proti tejto kresťanskej ľudovej strane, že vraj je maďarská, že vraj prenasledovala a žalárovala Slovákov, že vraj zradila slovenčinu a že ešte aj v kostoloch maďarizuje. A pre tieto bezzákladné obžaloby kresťanská ľudová strana utrpela veľké ztraty a hľa, trenčanskí mungovskí pánkovia preto vystúpili z tejto stránky, bo je vraj panslávská, bo vraj bojuje za práva slovenčiny. Je to ozaj kocúrkovské smýšľanie. Mladoluteráni do maďarónov nadávajú poslancom kresťanskej ľudovej strany, trenčanskí mungovski kňazia ale do panslávov! Kto má pravdu? Ani jeden nie. Včul, keď Štefan Tisza s ľavou rukou, podvodne pojednáva s národnosťami, smiešne je vyprávať o panslavizme, bo veď Tisza je prvý pansláv, panhorvát, panrumun a tam ho ďas zná, aký ešte pan. Keď ale Tisza uzná a hlása, že národnostiam prislúchajú rečové ústupky, že národnosti neslobodno násilne maďarizovať, uznať to majú aj trenčianskí mungovski kňazia a nech sa nevymlúvajú, že oni pre panslavizmus vystúpili z kresťanskej ľudovej strany. Pánkovia, už sa tie časy dávno minuly, keď istí liberálni trhani v každom Slovákov spatrovali pansláva.

mať a ktoré politické stránky začnú agitáciu v Trenčianskej a až potom sa začne borba. A

Včul už aj maďarskí politikovia hlásajú, že Slováci neni sú panslávi a vlastizradcovia, lež že sú poctiví a verní občania Uhorska, ktorí len to si pýtajú, čo im patrí a čo im zákon poistil. Panslavizmus už prestal byť strašiakom. Ten mátoží už len v istých trenčianskych prázdnych hlavách. Nuž ale nič zato. My trenčianskí slovenskí katoľici zhola nič sme neutratili skrz to, že nás isti pánkovia zrádne opustili a s tým koplí aj našu vieru a materčinu. Naše cesty sa rozdvajily. My na pravo, oni na ľavo. My za pravdu, oni za vyznačenie. Nech! Zato my sme silnejší. Pri voľbách budeme samostatní. Nepredáme sa mungom. Pripravíme pôdu, aby tým istejšie zvíťazila kresťanská ľudová strana.

Trenčan.

Pozor!

Pre dievčatá, ktoré idú do Ameriky.

Zo dňa na deň nové a nové húfy opúšťajú domovinu a sťahujú sa do Ameriky. V smutných pochodoch týchto vždy sa najdu mladé dievčatá, ktoré šťastie, peniaze a bohatstvo hľadať idú do toho ďalekého sveta, v ktorom tolki našli to, čo doma nemali v takej hojnosti a tiež kde sa tolki zklamali. Dievčatá v tej nádeji idú do Ameriky, že tam za krátky čas zarobia tolko peňazí, že im ony poslužia za veno, po čom sa dobre vydajú. Mnohé najdu ich šťastie, lež mnohé padú do rúk nesvedomitým lotrom, ktorí im sľubia dobú službu, ľahkú prácu a ľahkoverné dievčatá len neskôr zbadajú, že tí lotri s ich poctivosťou a čistotou kupčia. Mnoho, veľmi mnoho takýchto nezkušených dievčat ztratí sa v Amerike, bo je to taký tovar, na ktorý mnohí lotri poľujú a ktorý vždy má znamenitý odbyt. Veď švarné Uhrinky (pod čím treba rozumieť aj naše Slovenky), známe sú po širom svete, Sú to tie nešťastnice, ktoré daly sa zviešť kadejakým lotrom a tí potom za dobrú cenu predajú ich podobným, zväčša židovským zbojníkom, ktorí potom na ubohých dievčatách zarábajú. Keď ale tieto nešťastnice o krátky čas už aj o zdravie prídu, a duševne a telesne sú zmrzačené: prídu nové a nové transporty, bo toho tovaru nikdy neni dosť v Amerike.

Ako by to dobre bolo, keby našich vysta-hovalcov, najmä slobodné ženské, volakto pod ochranu vzal v tej ďalekej Amerike. Ešte kto má známeho, neni ztratený, lež čo si počnú také dievčatá, ktoré o Amerike len tolko čuly, že je tam mnoho peňazí, že tam ich službu dobre zaplatia, tak dobre, že z toho aj na veno sa ujde.

Na takéto dievčatá myslely sestry (mníšky) budapeštianskeho «Marie-ústavu», (dcéry božského milosrdenstva), keď v New Yorku (pod č. 168 vých. 72. ulica) pre z Uhorska pocho-

Z Azie: Koreanské kňažne.

diace služobné dievčatá otvorily ústav «Marie», kde bez práce dievčatá za nepatrný obnos obdržia úplné zaopatrenie, vyučovanie v ručných prácach a iných užitočných vedomosťach a najdu príjemná domov do tých čias, kým nenajdu si súce miesto. Ústav tento zaobstará tiež i miesto (službu). Nedeľami a vo sviatky ústav tento pre dievčatá zariaduje príjemné schôdzky, nevinné zábavy, slovom otvára im domov, ktorý kedykoľvek môžu navštíviť a kde sestry mníšky vynasnažujú sa nahradiť im v kraji ostavšie matky. Spomenuté sestry-mníšky dievčatá okrem jemných ručných prác vyučujú aj v hudbe a v cudzích rečiach.

Adressa ústavu je:

Sestry Ústavu «Marie»
New-York City. 168 East 72nd Street.

Kto si tento článok pozorne prečítal, porozumel z neho, že keď daktoré slovenské dievča — ktoré istej služby a istého zamestnania nemá — do New Yorku príde, neni ztratené, keď ide zrovna do ústavu sestier Marie. Tam sa o ňu postarajú, ako keby bola ich vlastná dcéra. Zaopatria jej službu, dajú jej zaopatrenie za lavnú cenu a ešte ani vtedy nezpustia z nej svoju dobrotivú ruku, keď už miesto obdržala, lež nedelami a vo sviatky slobodný prichod má do ústavu «Marie», kde sa nevinne zabávať a poučať môže.

Prosíme ct. čitateľov Kresťana, nech tento ústav «Marie» obznámi v najširšom kruhu a neškodilo by, keby aj iné noviny písaly o ústave «Marie», aby o ňom povedomie mal každý slovenský rodič.

Gróf Michal Károlyi u presidenta francúzskej republiky.

Gróf Michal Károlyi minulé dni sdržoval sa v Paríži a bol na audiencii u Poincaré ho, prezidenta francúzskej republiky. Na výsluchu, ktorý trval poldruhej hodiny, reč bola aj o politike, Károlyi o jeho parížskych zkušenosťach pred istým novinárom, medzi iným účtoval nasledovne:

«Poincaré vrele zaujímal sa o pomery Uhorska a vyslovil sa, že to, čo francúzski diplomati povedali pred balkánskou krízou, splnilo sa úplne. Pozícia rakúsko-uhorskej monarchie ako veľmocnosti utrpela takú štrbinu, akú po bitke pri Solferino a Königreci. Vtedy ale bola ešte možnosť za utratenú pozíciu na Západe, náhradu zadovážiť si na Východe. Včul však náš vplyv ohrozený je na Východe a situácia je o veľa fažšia.

Neodvislú Albániu v Paríži považujú z čiasťky za životaschopnú, z druhej stránky ale francúzski politikovia sú tej mienky, že z albánie nie rakúsko-uhorská monarchia bude mať osob, lež v prvom rade Taliansko.

To je isté, že Bulharsko my sme vytisli z balkánskej aliancie, k polutovaniu je ale, že

dľa zjavov miesto Bulharska zaujme Rumunsko, čo je pre nás istá ztrata.

Tiszové násilie a snemové škandále neza-ujímajú francúzsku verejnú mienku tak, ako Lukácsové panamy, ktoré francúzi držia za hnusnejšie ako zbojstvá voľakedajších tureckých bašov a niako nevedia pochopiť, že kým deň po deň dostávajú zprávy o nových a nových uhorských panamách, zatiaľ ani jednej zvesti nedostali o tom, že bárs koho by boli posúdili pre panamy. Francúzom to niako neide do hlavy, že toho financministra, ktorý pri viazaní štátnych kontraktov toľké milliony obdržal na kortešské ciele, na sodpovednosť neberú pred súdom. Ani to nechápu Francúzi, že v Europe ako môže dávať hostiny (banketty) taký ministerpredseda (rozumej pod tým Štefana Tizu) ktorý krádež (panamu) oznamuje za skutok verejného záujmu a ako sa môže najšť politická stránka, ktorá svojho náčelníka, o ňomž sa pred súdom dokázalo, že zakázané peniaze prijal, po súde s bankettom oslavuje. Celkom úprimne soznám, hovoril gróf Károlyi novinárovi, že som mal neraz príčinu, aby som sa haňbil. Francúzi náležite sú informovaní o našich záležitosťach a o Tiszovi posmešne sa vyslovujú preto, že vo francúzskych novinách uverejniť chcel také články, ktoré on sám dal o sebe písať.

Politický attentát

proti grécko-katolíckemu biskupovi hajdudorogskému.

Len nedávno utvorené bolo grécko-katolícke biskupstvo hajdudorogské. ktorého prvým biskupom je dr. Štefan Miklóssy. Nový biskup za sídelné mesto vyvolil si Debrecín a býval tam v paláci obchodnej a priemyselnej komory. V pondelok 23. februára do biskupskej kancelárie doniesol poštár balík udajnej hodnoty 1630 korún. Balik odobral biskupský sekretár. V biskupskej kancelárii v ten čas nachodili sa: biskup dr. Štefan Miklóssy, biskupský vikár Michal Jaczkovics, pravotár dr. Alexandev Csath, Michal Dávid, jurista, pravotárov pomocník, ďalej Elek Kriskó kaplán. V susedných miestnosťach boli: Mikuláš Bihony pisár, Georg Gyuró sluha a kucharka, Michalova Székely. Keď biskupský sekretár začal otvárať balík, biskupa

Miklóssyho volali k telefonu a len tejto okolnosti môže ďakovať, že aj on nebol usmrtený. Bo keď biskupský tajomník otváral balík, ten vybuchol. Bola v ňom bomba asi 20 kilov ekrazitu. Michala *Jaczkovicsa* biskupského vikária a biskupského tajomníka Jána *Szlepkovszkyho* bomba roztrhala na kusy. Pravotár dr. Csath bol ťažko ranený a hneď umrel. Ťažšie-lahšie ranených je 18 osôb. Výbuch bol tak silný, že porúchal celé stavenie. Vyšetrovanie sistilo, že to bol politický attentát a že tento zločin zpáchali

prítomní boli krajinski vyslancovia: skut. vnút. t. radca *Štefan Rakovszky*, pápežský praelát *Ján Molnár*, *Georg Szvrecsányi*, dr. *Mikuláš Zboray*, *Alexander Simonyi-Semadam*, *Ján Bartos* a *Štefan Haller*. Kresťanská ľudová strana v tejto porade jednohlasne vyniesla uzavretie:

že zo zásady ohrozuje sa proti súbojom, ktoré zakazujú tak cirkevné ako aj krajinské zákony.

Týmto uzavretím ľudová strana výrazu dala jej opravde čisto kresťanskému smýšľaniu.

Vojenské cvičenie so sánkami na nohách.

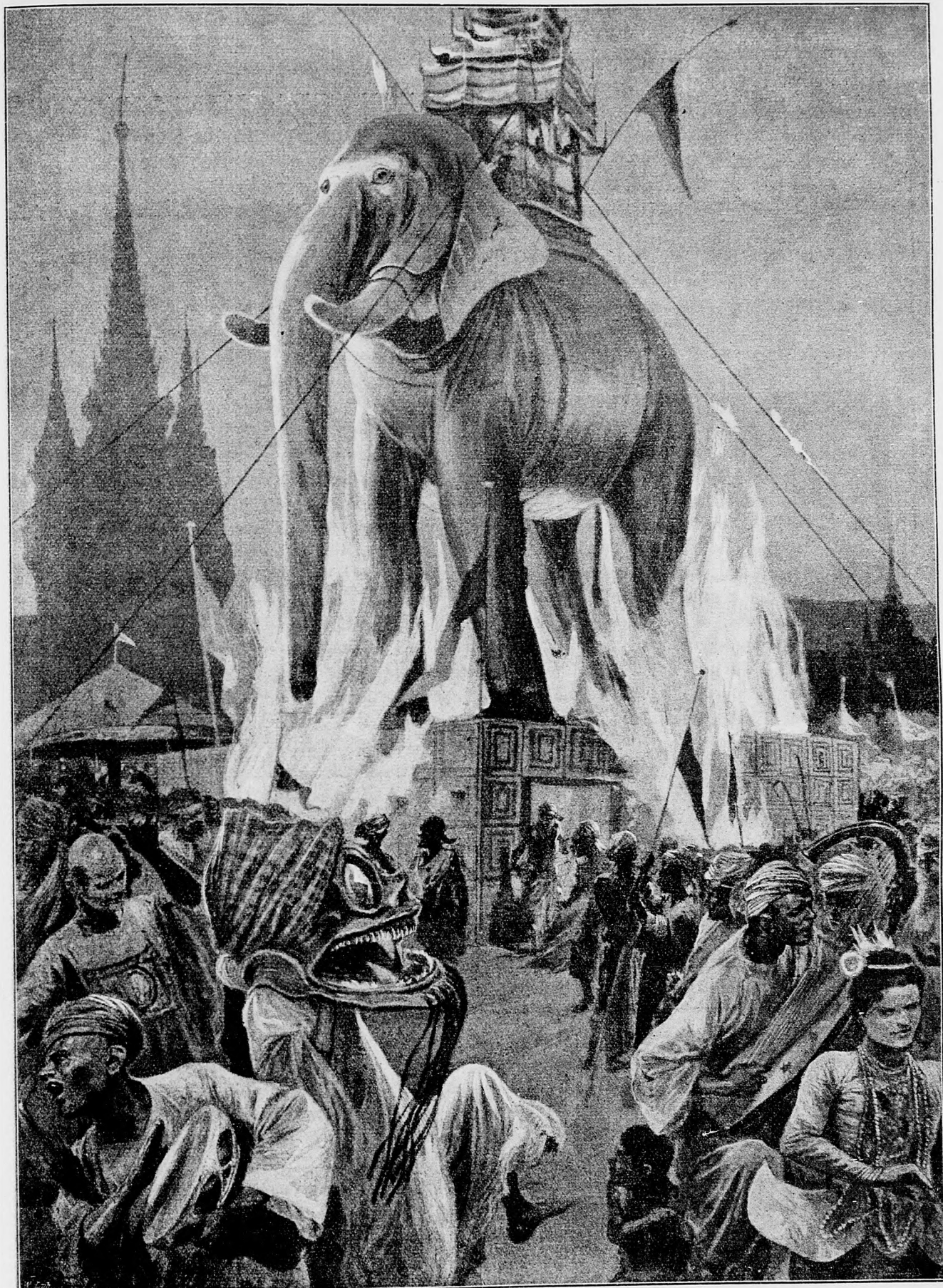
rumunskí agitátori. Hľa, ekrazit a bomby sú následky nešťastnej Tiszovej politiky mungovskej!

Kresťanská ľudová strana snemová proti súbojom.

V sobotu 21. februára večer o 7. hodine kresťanská ľudová strana snemová vo vlastnom kruhu vydržovala poradu, ktorej predsedal skut. vnútorný tajný radca, bývalý minister okolo osobnosti kráľa, gróf *Aladár Zichy* a na ktorej

Z mungovského snemu.

Mungovský snem po prijatí predlohy o podelení volebných okresov zasadnutia odročil do 2. marca. Krajinská snemovňa veľmožov v najbližších zasadnutiach pojednávať bude zákony: o porotných súdoch, o tlačovej reforme, o podelení okresov a iné, ktoré mungovci ľahkomyselne prijali, K očakávaniu je, že opoziční členovia snemovne veľmožov pri týchto pojednávaniach náležite vyprášia kožuchy mungom.

Pálenie mrtvých v Indii.

Túto barbársku obyčaj aj u nás do života chcú uviesť slobodní murári.

B E S E D N I C A.

Štefanov obed.

Zlostne plaskol dvermi za sebou. Keď mu domová zavinšovala dobré rano, ani jej neodpovedal, keď mu je už aj tak celý deň pokazený. Pokazený mu je, bo jeho manželka je žena na nevystátie. Keby si radšej bol zlomil nohu, keď prvý raz prekročil prah na ich bývaní. Nikdy na svete nebolo ešte takejto zlej gazdinej, aká je táto nešťastná Borka. Nerozumie sa tá do varenia. Bo prosím ponížene, aby človek neprestajne jedol len samú fazulovú polievku a zemiakové knédle, nuž prosím za odpustenie, ale to predsa len není v poriadku.

Dobre, pravda je, že jej dal len jednu korunu na obed, jednu korunu, ale jedna koruna je predsa len sto halierov! Keby v dome bolo dreva, masti, za túto korunu by bolo možno jesť aj kus mäsitého jedla, ku príkladu kúšik mäsa so šošovicou alebo kapustu s viršlami alebo pol kila perkeltu, golášu z takého lacnejšieho mäsa. Ale Borka nevie nič. Ona hneď takto začne deliť korunu:

— Za desať dreva, za desať omasty, za dvanásť zemiakov, za osem fazule a za desať chleba.

To je už potom pravda, že je takto hneď po korune a človek jie kyslú fazulovú polievku a ešte kyselšie zemiakové knédle. Nech sa páči na tomto od poludnia do večera písať u fiskála. Nie, to nemôže byť takto ďalej. Borka sem, Borka tam, ale on sa neoženil preto, aby mu fazula a zemiaky vyrástly zo žalúdka. Aj to jej bol povedal, prv, než by bol plaskol dvermi za sebou.

— Čo ma hneď obesíš, ani tak ti nemôžem viac dať ako jednu korunu na obed. Ale ja nechcem ani fazulu, ani zemiakové knédle. Pracujem ako len vládzem, vďačne robím, len aby som nezahynul od hladu. Ale čo je veľa, to je veľa. Tých zemiakov a tej fazule už mal dosť!

Chúďa Borka neopovážila sa mu protirečiť. Musela uznať, že je Štefan ešte dosť trpezlivý, keď ona ešte aj svoju starú matku-vdovu a svoju chorú sestru priviedla do domu. Štefan ich chová všetkých. Trápi sa, ustáva, veď je už taký, ako tá tieňa; je obšúchaný, fajčí tie najlacnejšie cigary, nedeľná zábava pozostáva zo spania, nuž ale čože majú robiť? Aký obed že môže navariť za jednu korunu?

— Ale muž môj, ani dreva, ani omasty!

Štefan iné ani nečakal.

— Nuž a či ja jiem masť?

Ttará žena a malé dievča vykradly sa z izby do kuchyne. Lepšie, keď muž so ženou ostanú samotní. Štefan nemusí hrešiť medzi zubami, môže si otvoriť celé ústa, môže hromziť na celú familiu a s tým sa utíši, spriatelí sa s fazulou a so zemiakovými knédľami.

Ale sa veru Štefan neutíšil. Korunu hodil na stôl, že koruna len tak tancovala. Zatancovala na zem

a zakotúlala sa ďalej. Štefan ale ďalej spomínal fazulu, zemiakové buchtu a nesmierne nadával osudu, ktorý mu nevedel zlomiť nohu vtedy, keď prvý raz prekročil prah Vranovcov.

— Jedzte čo chcete. Ja nechcem nič! Veď ja viem čo urobím. Neprídem domov na obed. Nech parom vezme takýto život a punkum!

A vtedy sa stalo to pľasknutie dvermi. Štefan bol nazlostný. Aj na ulici bol nazlostný. Jeho veru môžu čakať domov. Pravda je síce, že Borka zavolať naňho, že je streda, teda pôstny deň, nuž ale pre pána Jána, či u nich vždy má byť cestový deň? Borka je na príčine...

★

Štefanovi, práve keď mu diktoval jeho šéf, prišla na rozum koruna. So stola spadla na zem a potom sa zakotúlala pod posteľ. Veď ju vari len nájde tá nešťastnica! Veď vari aj zpod postele treba vymetať? A ak ju metla nenájde, ba posotí ju ešte ďalej. Nemal času na rozmýšľanie, bo pán šéf diktoval veľmi rýchle.

★

Borka našla korunu. Ťažko ju zazrela, bo oči mala zaslzavené. Ale predsa len našla a vyšla do kuchyne ku matke.

— Vidíte, aký pochabý človek je tento môj Štefan.

— Veď sú chlapi všetci takí dieťa moje — poťešovala matka dcéru. Ani tvoj nebožký otec nebol lepší. Lekvárové piroky raz aj s rajnicou hodil na prostred izby a poskákaval po nich.

— No, Štefan by to nikdy neurobil s buchtami. Hnevá sa na ne, ale ich zjje.

— Veď je on ani nie taký zlý človek, Borka, dobrý človek je on.

— Len je trochu prhký. Veľa pracuje. Je nervósný.

Stará žena ani nerozumela, že čo je to nervósný. Starý Vrana tiež bol pochabý, ale len vtedy, keď si vypil a Stefan nepije. Štefan je dobrý človek.

— Len mu teda treba robiť po vôli.

— Lenže z jednej koruny nemožno. Keby bolo dreva, omasty, tak by som mu mohla upražiť kúsok mäsa.

Starej žene zastavily sa oči na jej starej popukanej, plátenej, látanej truhle.

— Porúbajme ju. Veď je tá už dávno len na oheň súca. Načo má tu zavádzať? Vypakujem z nej. Za drevo nemusíš dať peniaze.

Stará žena vypakovala. Vyňala z truhly jedny staré topánky a niekoľko obšúchaných sukien.

— Tieto predáme handlému. Dá za to niečo na omastu.

— Nuž teda naozaj máme kúpiť mäso?

— Pravdaže. Aspoň sa mu zaraduje tvój muž.

— Ale nepríde domov.

— Veď ho žalúdok dovedie. Hladný človek sa ľahko pomerí.

Borka si na hlavu dala ručník. Veselo skákala dolu schodami. Hausmajsterka sa jej aj opýtala:

— Kamže, kam, milostpani?

— Pre mäso do jatky, pre mäso — odpovedala trochu s pýchou. — Upečiem trochu hovädziny, môj muž nemá rád cestu...

*

Pán Štefan o dvanástej hodil pero na stôl. Bol veľmi blasný, Zapálil si cigarku a šiel na ulicu.

Domov nepôjde. Veru nie! Na fazulovú polievku a na zemiakové buchty? Nech si ich zjedia! Že korunu našli, to je celkom isté. Nezomrú od hladu. Ony radi jedia fazulu a buchty, nech sa ich teda najedia. Hlavné je, aby neostaly hladné. Ono je pravda, že Štefanova žena má zčiasťky pravdu. Za jednu korunu nemôže napiecť paštétne, keď ani dreva, ani omasty niet v dome. A potom pre štyroch sa veru ani nedá iné uvariť. ako tá fazula a tie knédle. Veď sa on to ani vlastne nehnevá na Borku, ale na svoju biedu.

Ale preto nešiej domov. Aby nepovedali doma, že má len ústa veľké. Nadáva fazuli, zemiakom a potom, keď mu škvrká v žalúdku, prisadne si k nim a jie ich s plnými ústami. Neide domov, nech ženy vidia, že je v ňom sily a charakteru.

Prizeral sa výkladom na obchodoch. Nakukol cez obloky do hostíncov. Ako jedia tí Iudia, ako pchajú do seba. A samé mäso. Ale odkiaľ im to len stačí? A potom aké napucované dámy, aké sú tučné! Pravda, keď jedia mäso. Ich mužovia dávajú im peniaze, kupujú šaty a šperky. Chudina Borka, naozaj neni na príčine ničomu, Škoda bolo byť takým surovým za ten biedny obed. Ani za to nemôže, že má starú matku a chorú sestru.

Ale preto neidem domov! Nech vidia, že je človek človek. Vrátil sa do kancelárie. Tam bol jeden starý diváň. Prevalil sa. Proboval spať, ale nemohol. Bol hladný. Nič za to. Aj takto sa len miňa čas voláko, ten veru nehľadí nikomu na žalúdok.

*

Borka zunovala kukaf dolu schodami. Zišla pred bránu a tam čakala svojho muža. Boly práve tri hodiny, keď sa zpät vrátila do kuchyne. Pečienka sa tam parila na stole. Mala znamenitú vôňu. Takmer volala Štefana:

«Poď už, poď. zjedz ma, veď som ja nie ani fazula, ani zemiakové buchty. Pozri, pozri, Štefan, akú ty máš dobrú, milú ženičku, tvoju Borku».

Ale Štefan len nešiel.

Stará žena a choré dievča jedly trochu polievky. Nadrobily si do nej chleba, aby jej bolo viac. Borke sa nechcelo jesť. Volačo jej stiskalo hrdlo a pečienku odložila na sporák. Už je po pečienke, vyschne, zavrtdne...

*

Štefan posial ešte nikdy nemal takéto dlhé popoludnie. Čo to len bola za hlúposť, že nešiel domov...

Konečne z jednej koruny... A potom veď je streda-deň, keď sa jedáva cestu. Ani to sa ešte nikdy nestalo, aby od fazule a od zemiakových buchtov bol volakto už zomrel. A veď to konečne ani neni také zlé. Tá dobrá fazulová polievka, tie znamenité zemiakové buchty s preslami! A zvláste také, aké Borka robí! Tie by veru mohol zjesť trebárs aj šéf pána Štefana. Hej, Borka je predsa len žena na svojom mieste. Žena pre chudobného človeka, sporivá, šanoblivá! Len keby už mohol byť doma!

No veď už iného nebolo treba pánu šefovi. Pán šéf, keď bolo treba ísť domov, povedal mu, že aby ešte trochu ostal, že treba ešte niečo súrneho napísať. Štefan takmer spadol so stoličky. Hlad ho oslabil. Písmeny sa slievalz pred ním. Nerozumel ani jednoho slova z toho čo mu jeho šéf diktoval. Bolo už osem hodín, keď pán šéf riekol:

— No dost! Položte, bratku, punkt a pozrite, tu máte zlatku, kúpte si za ňu piva. Pil ste už plzenské? Koštujte ho na moje zdravie.

Štefan utekal domov so zlatkou. Hej, ty milá fazulová polievka, vy drahé zemiakové buchty, podteže! A ty, žena, kúp studenú večeru u udenára. Trallalla!

V izbe bola tma. Rodina bola utiahnutá. Pána Štefana toto mrzelo. Nuž a či ho teda takto čakajú doma? Žena vstala, zapálila sviecu a muža zaviedla do kuchyne.

— No, čo je to? Prečo ste si ľahly? Nebudete večerať?

— Nie, my sme sa už nasýtily.

Hej, kolko výčitky bolo v tejto odpovedi! Štefan ju porozumel.

— Nenasýtily ste sa. Mame dones masla, Ilonke viršle a sebe šunku. Mne dajte moju poludňajšiu porciu, fazulu a zemiakové knédle.

— My nepotrebujeme nič. Ony už spia. Ty jedz.

A potom mu dala pečienku. Bola studená, nuž ale bolo mäso. Štefan sa len prizeral pečienke, prizeral sa jej. Odrazu len pocítil, že ani najmieň neni hladný.

— Aní ja nebudem jesť. Eahnime si.

A Štefan, tento nesmierne hladný človek, nedotkol sa zatiaľ pečienky, kým Borka nezobudila matku a sestru, kým u udenára nestrovil polovicu zo zlatky a kým mu nesľúbily, že zajtra, či bude pôstny deň a či nie, na obed uvaria fazulovú polievku a zemiakové buchty.

CHYRNIK.

Z biskupstva spišského. Biskupský sekretár dr. Stukner vymenovaný je za kanonika. Nový kanonik narodil sa roku 1869. v Lipt.-Sv.-Iváne. Stredné školy skončil v Levoči a v Jágru, bohoslovecké štúdia na budapešťanskej universite. Za kňaza vysvätený bol roku 1893. Za krátky čas bol kaplánom v Lubici, potom profesorom filozofie na kapitulskom semeništi a od

roku 1905 sekretárom biskupským. Pracuje i literálne v obore filozofickom. Osvietený páv biskup vymenoval ho spolu za hlavného školdozoreu diecezanského. — Následkom zadakovania Jozefa Krasznecza za cirkevného predsedu rim. kat. učiteľského spolku liptovskej stolice osv. p. biskup vymenoval dra Jozefa Kozzára, farára v Lipt.-Sv.-Mikuláši. — Šavnickú faru dostal dr. Ján Russzinyák, professor kapitulskej r. k. učiteľskej pripravovne. Na jeho miesto za profesora vymenovaný je novovesský kaplán Jozef Istók a do Novej Vsi za kaplána poslaný je Rudolf Schönwiesner, kaplán lipt. sv.-mikulášsky. — Kéžmarský kaplán dr. Ján Kureka povolaný je k osvietenému pánu biskupovi za druhého sekretára. — Šavnický dočasný administrátor Béla Novák za kaplána poslaný je do Letanoviec. Kaplán Pranc Gyagyó z Veľkého Bobrovcu preložený je do Lipt. Sv.-Mikuláša, prosiecký administrátor Ondrej Baeskor do Sv. Michala a Béla Szillay, kaplán sv.-michalský za administrátora do Prosieka.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený páv biskup dr. August Fischer-Colbrie v biskupstve svojom utvoril spoločnosť Kríža cieľom sdržovania sa každého druhu liehových nápojov, zamýšľa tiež založiť aj samopoistujúci ústav proti ohňu. 10. februára osv. páv biskup odcestoval do Hernádvécse, kde Magdalenu Sardagna, dcéru statkára baróna Jána Sardagna, soso-bášil s dr. Kolomanom Ghyczy. — Benedik Kysdy, nekďajší biskup jágerský a praelát praemonštratský pred 300 rokami založil universitu v Košiciach. Znovu-postavenie tejto university prítomne od vlády žiadajú Košičania. Spolok katolíckych tovaryšov 15. februára zariadil sociálny večierok, z ktorej príležitosti Franc Frey professor tunajšej hlavnej reálky prednášku držal o vplyve náboženstva na básnikov a umelcov. Žiaci tunajšej štátnej pripravovne učiteľskej na pamiatku 100-ročných narodenín nekďajšieho ministra kultu a výučby baróna Jozefa Eötvöša zariadili veľkolepú slávnosť. Tunajšie úradníčky a ženské obchodníčky pod zprávu katolíckeho ženského patronážu 15. februára vo veľkej dvorane katolíckych tovaryšov zariadily zábavný večierok, ktorý prítomnosťou svojou poctil aj osvietený páv biskup s dvornými kňazmi. Hadrian Lambert Mosolygó professor praemonštratských kňazov v 42. roku života zomrel v sanatóriume budapešťanskom. Milodary obetovaly: Zigmund Szentkirályi podprior praemonštratský v Jászóve kruhu sv. Imricha 15 kor., vdova Antona Brudl na domoveň sv. Jozefa opustených dietok, nemocnici sv. Alžbety nevyliciteľných chorých a na chlieb chudobných sv. Antona 166—166 korún, sporiteľňa na chlieb chudobných 25 korún a stól tunajšej farnosti na domoveň sv. Jozefa 10 korún. — *Laboremzö*: Na tunajšiu uprázdnenú stanicu organistu učiteľa osvietený páv biskup vymenoval Stanislava Krausz.

Chýry zo Šariša. Výbor šarišskej stolice 23. februára vydržoval mimoriadne shromaždenie, v ktorom Štefen Szinyei-Merse, župan oravskej stolice prisahu

zložil a program svoj vyvinul aj ako župan šarišskej stolice. Dľa zvyku pozdravili ho: šarišský hlavný dekan Melchior Brühl praepošt-farár z Hétháru a stoličný hlavný notár Aladár Bánó. Tunajší katolícky kruh Rákócziho 15. februára vydržoval zábavný večierok, na ktorom dr. Jozef Vass, pápežský komorník, správca budapešťanského kollegiuma sv. Imricha prednášku držal o sociálnych silách a vplyvoch. Tunajší spolok katolíckych tovaryšov 22. februára za prítomnosti početného obecenstva vydržoval fašiangovú zábavu s divadelným predstavením. V tunajšej mestskej nemocnici cez minulý rok opatrovali 1163 nemocných, z ktorých vyzdravelo 864, v stave polepšenia prepustení boli 101, ako nevyliciteľní opustili nemocnicu 62, v nemocnici ostali 84 a zomreli 60. Jozef Fogarasi vice-dekan a farár z Magyarraszlavice katolíckemu kruhu Rákócziho daroval 30 kor. Tunajšej domovni slepých darovali: Anton Mussani a jeho manželka 10.—, žiaci elementárnej školy obce Jakabfalva 168 a direkcja «Sultan» 50 fliaš vody. — *Kisszeben*: Anton Eiszelt tunajší mešťanosta vymenovaný je za kráľ. radcu. Georg Bohus mestský radca odobral sa na odpočinok. *Szentkereszt*: Za prítomnosti početného ľudu 14. febr. odbavovaný tu bol odpust sv. Valenta, z ktorej príležitosti hrubú sv. omšu slúžil Ján Kurimszky. vice-dekan a farár zo Szinye a slávnostnú kázeň držal Marcell Gallé farár z Jernye. — *Sztankahermány*: Jána Frimmer, tunajšieho horlivého farára, osvietený páv biskup vymenoval na uprázdnenú faru Czeke.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Päťkostolská kapitula na dievčenský ústav mnišiek v Dombováre dala 30.000 korún. — Rábsky kanonik dr. Anton Balits na kostol banickej osady Tatabánya dal 10.000 korún (doteraz už 20.000). Tenistý na vystavenie nového kostola na Anjelovom poli v Budapešti dal 500, na kostol v obci Hosszúaszó 200 a v obci Zalalövö 100 korún. — Ostrikomský kanonik Michal Bogisich pre žiakov ostrihomskej reálky složil základinu 2000 korún. — Baňskobystrický opátkanonik Izidor Machovich na podporu katolíckej tlače dal 200 korún. Na zotavujúci dom katolíckych učiteľov obetovali: päťkostolský kanonik Anton Walter a Remig Békefi opát v Zircu po 100 korunách.

Chýry zo Spiša. Antona Beszkida poslanca kresťanskej ľudovej strany lubovenského osvietený páv biskup gr.-kat. prešovský vymenoval za fíksusa diecezánskeho. — V Levoči 9. februára zomrel veľmi vyhľadávaný lekár dr. Artur Polnisch v 66, roku života svojho. — Levočského kominárskeho tovaryša Jozefa Szenne zadusil uhličný plyn. — Novovesský katolícky kruh 8. februára držal svoje riadne zasadnutie. Minulébo roku majetok kruhu poriastol o 1467 korún. K čítaniu cez celý rok vypožičalo sa 1246 sväzkov. Knížnica pozostáva zo 480 diel v 616 sväzkoch. Uradníci ostali starí. — Vo Veľkom Slavkove zastrelil sa obchodnícky pomocník Julius Márton. — Pre liečivý ústav, ktorý pre chudobných chorých na pľúca postaví majú

na území stolice sossbieralo sa v lani 265 korún, koncom roka bolo na ten cieľ 10.297 korún. Minulého týždňa v našich čarokrásnych Vysokých Tatrách cez dva dni sdržovali sa správcovia rakúskych a bosenských železníc. V Smokovciach do minulého týždňa bolo tejto zimy 577 hostí.

Sv. missie v Lednici (trenč. stol.) Dľa sv. Vincenta P. veľkou milosťou, ktorú Boh veriacim udeľuje, sú sv. missie. Takejto milosti boli účastní farníci lednickí, keď od 1. do 10. februára p. Ševčík, p. Grigel a p. Pluhár, kňazi B. Spasiteľa z Červenky vydržovali tu sv. missie. Počet kajúcich obnášal 1936 a prijímajúcich 3080. Horliví otcovia missionári pri tom 61 buď chorých buď starých navštívili. Boly to opravdivé dni milosti a spasenia.

Krava o barle. V škotskej obci Kirkinsaloch krava jedného chudobného gazdu zlomila si nohu. V takomto páde kravu obyčajne zvykli zabíť a jej mäso vysekať. Ale majiteľ kravy neurobil dľa starého zvyku, lež išiel ku zverolekárovi a poprosil ho, aby mu kravičku vyľiečil, bo ako veľmi chudobný človek mal by nevynahradiť škodu z toho, keby svoju kravu musel zabíť. Zverolekár kravu operoval, zlomenú nohu jej odpíľil, a nahradil jej ju barlou, Krávka vyzdravela a teraz o barle bude chodiť na pašu.

Tá pálenka. V Kovácsfalve (st. zvolenská) gazda Pavel Belička v opilom stave vyšiel z krčmy na dvor. Tu pošibal kone, ktoré stály zapriahnuté vo voze, medzičím sa tak nešťastne sklozol, že spadol na zadné koleso voza, na ktoré sa mu zachytily šaty. Kone sa splašily a veľkým cvalom vliekly za sebou nešťastného Beličku až do Zvolena, kde zastaly v Hronskej ulici. Strašne poraneného človeka v bezpovedomom stave odviezli do baňsko-bystrickej nemocnice.

Zabila si muža. Zo Žiliny oznamujú, že v Čičmanoch gazdu Pavla Pieša minule zabila jeho vlastná manželka. Keď Pieš prišiel domov z Krčmy, žena sa zdrapila doňho, načo ju on chcel udreť, ale v tom vbehol do izby ich syn a otea chytil za hrdlo. Piešova chytila sekeru a zabila svojho muža. Matku a syna odviezli do väzenia okresného súdu v Žiline.

Svatozemského komissariátu púť do svätej zeme r. 1914. Odchod 27. júna. Návrat 31. júla. Smer cesty: loďou po dunaji dolu po Černovodu—Constanza—Carihrad—Smyrna—Beyruth—Caifa—Carmel—Nazarat—Tabor—Tiberias, (do konca po lodi) Kafarnaum—Caifa (v Galilei sdržovanie sa cez 4 dni) Jaffa—Jeruzalem. Betlehem—Svätý Ján—Betánia—Jericho—Mrtvé More—Jordan—Jeruzalem (v Judeji sdržovanie sa cez 8 dni) Jaffa—Beyrut—Portsaid—Kairo—Alexandria (v Kaire sdržovanie sa cez tri dni) Brin tisi—Triest—Budapest. Toto je jediná úradná bezpečná a v svätej zemi obľúbená púť. Cena púte: I. trieda 900 kor., II. trieda 700 kor., III. trieda 350 korún s celým zaopatrením z Budapešte a z piatky do Budapešte. Prihlásiť sa možno: Budapest, II., Margitkörut 23.

Vážna vec

je udržať si zdravie. Človek môže roky svojho živobytia vesele a v zdraví prežiť a sviežim zostať až do vysokého veku, keď nastupujúce bolesti a neduhy, ktoré pochádzajú z prievanu, prechladnutia alebo vlhkosti, ako sú ku pr. lámka, hostec, neuralgia, bolenie hlavy, zubov a uší, hučanie v ušiach, slabosť zraku, trasenie v tele, prešinitia, bolenie chrbta, pichanie v bokoch, trhanie v údoch, pichanie v pleciach atď. sa odstránia Fellerovým bolesť utišujúcim «Elsa-Fluidom». Tento zotavuje, osvežuje, pomocou jeho predísť môžeme kašfu, nádke, zachrípnutiu, boľeniu hrdla, obtížnosťam pri prežíraní, boľeniu prsú a iným rôznym nemociam. Mnohí lekári odporúčajú a chvália «Elsa-Fluid» v početných uznaniach plných dopisoch. My sami užívame Fellerov Elsa-Fluid, by sme mohli dosiahnuť zdravý spánok, silné nervy, pevné svaly a zdravý oheh krvi a môžeme ho čo najvрейšie odporúčať. Má sa objednať u lekárnik E. V. Feller v Stubici Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica). 12 malých alebo 6 dvojitéch alebo 2 špeciálne sklenice za 5 kor. franko, 24 malých alebo 12 dvojitéch alebo 4 špeciálne sklenice za 8 kor. 60 hal. franko, 60 malých alebo 30 dvojitéch alebo 10 špeciálnych skleníc za 20 kor. franko.

Profi boľeniu žalúdka, poruche v trávení, zmenšenej činnosti čriev a zácpce účinkujú rýchle a iste Fellerove prečisťujúce «Elsa-pilulky», povzbudzujú chuť, utišujú krče, riadia stolicu, zlepšujú krv a nemajú okrem toho žiadnen nepríjemný účinok. 6 škatuliek zasiela za 4 kor. franko lekárnik E. V. Feller, v Stubici Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica). Ponevác sú mnohé bezcenné napodobeniny, musíme dobre dať pozor, aby adresa bola vždy správna. Len pravé Elsa výrobky byly vysokými vyznamenaniami v celom svete poctené.

Pýcha

roľníka je chov jeho dobytky, lebo ten svedčí o tom, čo je v stave a čo vie. Mnohí roľníci ale nevedia, že na udržanie zdravia koní, na dosiahnutie rýchleho pribývania na váhe pri krmných kusoch, na zväčšenie nesenia vajec pri sliepkach a na zlepšenie dojiva u kráv je potrebné pridávať Fellerov výživný prach pre dobytok so zn. «Elsa». Tisíc roľníkov ho upotrebuje, lebo tento zvyšuje chuť k žraniu, napomáha trávenie, zmožňuje najlepšie využívať krm, pomáha predísť moru a zosilňuje kosti, žalúdok a svaly. 5 škatúl stoja K 5.—, 1 škatula, ako pribal K 1.—, len pravý u lekárnik E. V. Feller, Stubica Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica.)

Hnojovka jako hnojivo ovocných stromov.

Všetky rastliny, teda aj ovocné stromy, ľahajú z pôdy veľké množstvo látok výživných, menovite kyselínu fosforečnú, dusík, draslo a vápno. Aby sme stromu dodali potrebnej výživy, potrebné je poznať slozenie jednotlivých hnojív, potažne vedieť o výživných látkach, ktoré sa v nich nachádzajú, aby sa poznalo, že či všetky výživné látky, ktoré rastlina svojim rastením z pôdy vyľahá, jej znova nahradíme.

Hnojovka obsahuje v sebe málo kyseliny fosforečnej, ale drasla a dusika obsahuje dosť k výžive pre strom ovocný. Lenže ovocné stromy potrebujú kyselínu fosforečnú, bo ona veľmi dobre účinkuje na vyvinovanie sa ovocia na strome. Dľa tohoto teda hnojovka sama v sebe pre svoj skromný obsah kyseliny fosforečnej je hnojivo len jednostranne účinkujúcim a napomáha v prvom rade jednostranne vzrast stromu. Týmto ale není povedané to, že by sa ku hnojeniu ovocných stromov nehodila; naopak, močovka je najvýtečnejšie hnojivo, ale sa jej musí pridať kyselina fosforečná.

Na jeden hektoliter močovky pridá sa 0.74—25 kgr. 18—20 percentov superfosfátu. Tento superfosfát rozpustí sa v 5—6 násobnom množstve vody a roztok sa pomaly vleje do močovky. Pri miešaní hnojovky s roztokom superfosfátu tekutina šumí. Prestane-li šumenie skôr, prestaneme dávať superfosfátový roztok, jesti neprestane, musí sa ešte nový roztok pripravíť. Takto pripravená hnojovka obsahuje všetky výživné látky v podobe tekutej. Hnojenie podobným spôsobom pripravenou hnojovkou má sa diať z jary na počiatku vegetácie asíce tak, že do pôdy v objeme koruny kôlmy narobíme jamy, do ktorých vlievame hnojovku.

Pozdejšie, t. j. v dobe vegetácie, hnojovku tiež môžeme upotrebiť; ale nesmieme ju použiť pozde v lete, bo následkom v nej obsaženého dusíku stromy k novému životu dráždené bývajú. Hnojovku treba vždy rozriedenú (3—4-násobným množstvom vody) použiť a hnojenie prevádza sa vždy za mračného počasia. Dáme ku každému stromu dľa jeho veľkosti 6—10—12 polievaciek krhiel močovky.

Potrebné je každému pestovateľovi ovocných stromov dobre uvážiť, že jaké dôležité je preňho hnojenie ovocných stromov. Na toto však bohužiaľ veľmi málo sa dbá. Často vidíme v zahradách stromy zle opatrované; taký strom nielen že ovocie skúpo donáša, ale aj on sám trpí hneď, akonáhle nastane suchota, stále od hmyzu a od rozličných stromových chorôb viac ako stromy, ktoré majú dosť výživnej látky v zemi. Čím viac výživných látok má strom, tým silnejšie sú jeho orgány. Taký strom nielen že sa stáva vytrvanlivejším proti rozličným škodcom, ale dá aj viac lepšieho ovocia. V suchých rokoch možno pozorovať, že ovocie so stromov hnojených menej odpadáva, ako z nehnojených. Ovocie zo stromu zdravého a vzrastu jarého vyniká svojim vývinom, veľkosťou a tarchou, jeho jemná kôrka a zdravá barva je nápadná, ďalej možno vždy

očakávať pre budúci rok bohatý vývin pukov plodných. Tak jako gazda premýšľa, že jako by mohol zlepšiť výnosnosť svojich rolí, tak by dobre urobil, keby aj väčšiu než posiaľ venoval pozornosť hnojeniu stromov ovocných. Bohužiaľ, musíme vyznať, že naši gazdovia veľmi málo starajú sa o svoje ovocné stromy; oni ich nehnoja a neopatrujú — len ovocie so stromu sobraf, na to nikdy nezabudnú.

Zo Spiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Vysokoctený pán Redaktor! Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom milom Krestane.

Administratívny výbor našej stolice 10. februára držal svoje zasadnutie. Stoličný hlavný lekár oznámil, že všeobecný zdravotný stav v januári bol menej prajný. Smrtných pádov bolo pomerne viac ako obyčajne. Z nákazlivých nemocí vystúpily osýpky v 118 a šarlach v 28 pádoch. Lekárno-policajných pádov a pytvaní udalo sa 11.

Stoličný hlavný zverolekár v svojej zpráve udal, že zdravotný stav lichvy v januári bol veľmi prajný. Nové nákazlivé liehvacie choroby nikde nebolo badať. U ošípaných celkom prestala takzvaná ružová nemoc a prestávajú už aj ovčie sypanice v troch obciach starolubovenského slúžnovského okresu. Liehvací obchod bol dosť čulý a sprevádzal sa bez prekážky; na železnici odviezli do iných strán Uhorska 150 kusov rožného statku a 33 ošípaných, do cudzozemska 21 kusov rožného statku a 6 koní.

Stoličný výborník.

***

Lubica (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus. Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uverejniť týchto pár riadkov v našom milom Krestane.

V Lubici v lani narodilo sa 80 a v Lubických kúpeloch, ktoré politične pri slúchajú ku mestu, 15 detí, asíce 56 chlapcov a 39 dievčat. Dľa vierovyznania bolo r. katolíckych 72, gr.-katolíckych 14 a evanjelických 9. Zomrelo v Lubici 72 a v Lubických kúpeloch 17 asíce mužských 47 a ženských 42; z tých bolo rim.-katolíkov 63, gr.-katolíkov 6 a evanjelikov 20. Sobášov bolo 22, v samej Lubici 20. r.-katolíckych 11, gr.-katolíckych 3, evanjelických 5 a miešaných 2.

Spišský zpravodajca.

Ba až do Ameriky sa musí niečo zasielať, čo není inde k dostaniu, ako v našej vlasti. Keď sa odplatí jednu vec tak ďaleko za more zaslať tak zaiste musí byť toho obzvlášť hodná. Aj čitatelia zaiste budú chcieť vedieť, ako sa nazýva táto cenná vec, ktorá sa z nášho mocnárstva až za more zasielať musí, lebo sa len tu dorába a preto, že bez nej ľudia ani v Amerike nechcu byť. Tak teda Vám to chceme prezradiť: Je to Fellerov bolesť utišujúci Elsa Fluid od lekárniky E. V. Feller v Stubiici Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica) ktorý aj v Amerike má mnohých priateľov a

ktorého 12 malých alebo 6 dvojitéch alebo 2 špeciálne sklenice stoja franko len 5 kor., do Ameriky 9 duplovaných sklenic 2¼ dolára.

Odkazy redakcie.

B. H. J. Príde budúce. — Št. P. B. Ďakujeme. Žiadané čísla odošleme. — O. O. Cs. Z takej múky nebývajú rezance.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 24. februára.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor.	24 70—25 30
„ stolnobelohradská,	„	24 35—24 95
„ peštianska,	„	24 15—25 00
„ banátska,	„	24 15—25 20
Raž prvotriedna	kor.	18 35—18 85
„ druhotriedna	„	18 15—18 25
Jačmeň prvotriedny	„	14 15—14 70
Ovos prvotriedny	„	15 70—16 90
„ druhotriedny	„	14 00—14 50
Otruby drobné	„	8 70—8 90
„ hrubé	„	9 10—9 20
Kukurica	„	13 60—13 80

Múka pšeničná:

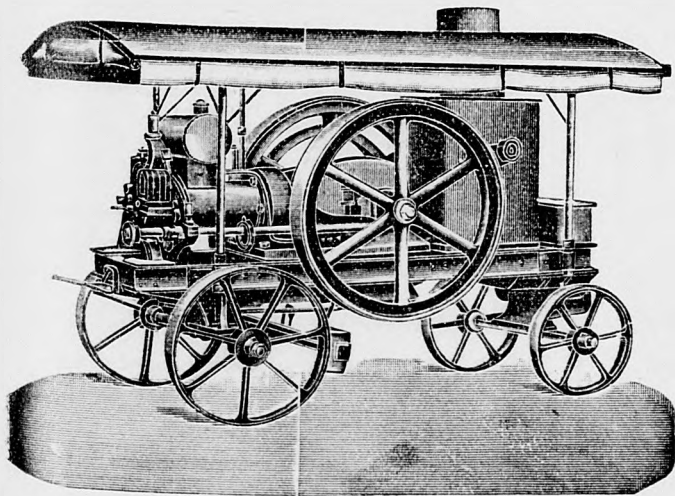
č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	19 90	19 60	19 20	18 50	18 00	17 50	17 50

č.	7	7½	8
K.	16 40	15 60	7 80

Za 50 kilogrammov i s vreccm.

Strova:

Hrach lúpaný	kor.	29 00—56 00
Hrach nelúpaný, čistý	„	30 00—32 00

Rasca (kmin)	kor.	78 00—81 00
Fazula strakavá	„	18 00—20 00
Fazula veľká biela	„	23 50—24 50
Sošovica čistá	„	40 00—76 00
Mak	„	72 00—75 00
Proso	„	—
Konopné semä	„	26 00—26 5
Zemiaky (hornouhorské) biele	„	4 20—4 30
Zemiaky (hornouhorské) ruzové	„	4 70—4 90
„ „ žité	„	5 70—5 90
Datelinové semä červená datelina	„	185 00—200 00
„ „ lucerna	„	120 00—170 00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor.	140 00—141 00
Slanina mestská 4-kusová	„	120 00—121 00
„ „ 3-kusová	„	128 00—129 00

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový	kor.	41 00—46 00
„ „ White-Star (***)	„	36 00—40 00
Cukor v klobúkoch	„	80 50—81 00
„ kockový	„	82 50—83 00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	„	56 00—57 00

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena pre «Kreštan»-a:

na celý rok	4 koruny,
na pol roka	2 koruny,
na štvrt roka	1 koruna.
Do Pruska:	na celý rok 6 korún.
Do Ameriky:	Na celý rok 8 korún.

Administrácia Kreštana.

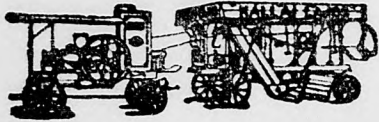
Stroje pre hospodárstvo

parné, benzínové, motory, pluhy, sejačky, mláfačky, fukáry atď. dodá vam najlepšie a najdokonalejšie za miernu cenu, našská kreštanská firma:

F. Haša

továreň strojov hospodárskych k. sp.

Trnava (Nagyszombat)

Známo je vôbec

že len

Ludvika Kállai-ho

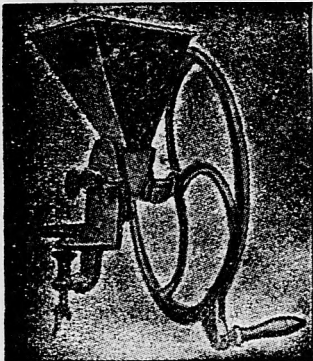
motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28.

pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motor-mlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne známym majlejších a najjednoduchších, pôvodných Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.

Netreba viac ísť do mlyna!

Bo každý hospodár, ktorý si kúpi tento stroj, vtedy a toľko môže mlieč, koľko potrebuje, vyhne tomu, že by toč melivo bolo horké a mlyná-roví tiež nič nemusí platiť, následkom čoho kúpený stroj vypláti sa sám od seba. Na tomto stroji možno mlieč krúpy akejkoľvek fajnosti, bo sa dla ľúbosti regulovať môže. — Cez jednu hodinu možno naňom somleť 30—40 kgr. kukurice. — Smeštia sa doň na ráz 4 litre kukurice. Stroj i s kolesom váži 14 kgr. V hospodárst-vač je neoceniteľný. Okrem kukurice mož no na ňom mlieč aj jačmeň, raž a žito. Objednať ho možno aj so zaobalením za 20.— K. Pri

objednaní 10.— Ktrebaposlaf. Objednávania vopred prima.
HANNS KONRAD
veľkého obdodného domu osada 12
Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. N. K. na I. poschodi
Cenník s 5000 vyobrazením na žiadosť posielá sa zdarma.

Friedrich Karol Hagenauer

kostolných obrazov maliar na skle.

Budapest, VIII., Gólya-u. 44. sz.

Stará spoľahlivá katolícka firma! — Ohotne poslúži s cennými rozvrhmi!

Reumatické bolesti

chytro a istotne prestanú, keď boľavé čiastky tela dobre potreme od desaťročia zvláštne známym domácim liekom ktorý sa menuje:

KRIEGNEROV REPARATOR

Cena jednej fľašky 1 koruna, veľkej fľašky 2 koruny v lekárnach.
Výlčný dorábateľ

KRIEGNEROVÁ LEKÁREŇ

Budapest, Calvin-plac.

Rozposielanie poštou každodenne.

Lacné české perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, ľepšie 12 korún. Biele mäkké, jak pá-per 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak pá-per, drapané 30. 36, 42 K. — **Metové posteľe.** A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perina aa'ebó 1 zpodná perina 130 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 30 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dla vole. Trojdiľovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— ľepšej jakovosti K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou do-bierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes** 134. pri Pilsen (Cechy).

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, ľepšie 2 koruny 40 hal.; pri-ma pelbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snáh biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biele ľajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z pra 12 K. Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 130 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 30 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perím 16 K.; polpapierie 20 K.; pa-perie 24 K.; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K.; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 18 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 30 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vráčkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s postovou lobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Cechy.)

Skład: Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 21.

Pri hroznej drahote **SYR** zvláštnou potravnou potravných článkov hodnotou a lacnotou, v každej domácnosti tvori nevyhnutne potrebný potravný článok prvotriednej dielne liptovského ovčieho syra.

FILIP PEVNÝ

v Liptovskom Svätom Mikulási odporúča

I. dessetnú bryndzu po K 7-50
I. výživnú a jemnú bryndzu K 5-50
II. „ pikantnú K 5-

V jednotlivých 5 kg. diežkach rozposielanie franko ku všetkým poštovým staniciam. — Podrobné cen-niky a reklam-tabulky na žiadosť zdarma a franko

Umelecký ústav ko-stolného zariadenia.

Ladislav Germán

ústav umeleckých kostol-ných tovarov, **VIEDĚN VII.,** Mariahiferstrasse 96.

Jediný chýrny obvod uhorský vo Viedni.

Vlastné doroby! **Karol Prin-ner**, majiteľ knieža-primaciál-ných dvor. zasielajúč h obvodov: Brix a Anders, Zambach a Müller Budapest IV., Váci-u. 61. Viedeň IX., Maximilianplatz 3. Umelecký ústav kostolného za-riadenia: Omšové rúcha, plu-viále, baldachny, úpné ornáty, kostolná biele izen ably, kamže, atd. Sreborný tovar kostolného náradia v jednoduchom a v naj-skvostnejšom vyhotovení, sviet-niky, kalichy, ciboria, pastorále, kríže, kadidlá. Ko-tolné a spol-kové zastavy čipky a všíšivania umeleckého vystrojenia.

Singerove šijacie stroje!

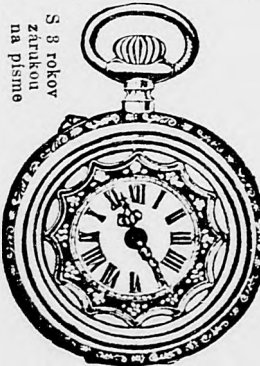
Celkom nová malá Singerka za K 60.—, dobre opravená pre do-mácnosť a pre remeslo od K 24 vyše! Bicikle, gramofony, plat-nev ľavných ce-nách. Na sklade má

Jozef Habán Budapest, VII., Almásy-tér 14.

Obrázkový cenník pošlem na žiadosť zdarma.

MEVYHADZUJTE PENIAZE

S 8 rokov zárukou na písme

za zlé hodinky, keď u mňa k dost nin sú 007. čísla pövdné

Delnicke Roskopf

vačkové hodinky za 4.50 K. Tieto hodinky chodia na ka-meňo h ich s roj je dokonale prezkúmaný napravený. V päd tova nesodpovie zame-ním ho alebo vráti peniaze. Veľký výber vačkových ho-dimek prsteňov, zausnic, re-tiazok, ste ných hodin a ľudičkov. ľavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma. K obj ananiu s poštovou do-bierkou v budapestianskej vyvoznei som: **HANNS KONRAD** Budapest, 280, Rákóczi-ut 8. N. K. I. poschodie.

Najväčší vývoz hodin Uhorska.

Pri objednávkach na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.